

nela v kotu, gospodinja je stala pred pečjo, in gospodar, ki je ravno iz Ljubljanskega grada domú prišel, je bil poleg vrat. Po overšenem opravilu izidši iz hiše se oziram okoli bajte, in mojim očem se nastavi zahod, pritisnjen k zraven rastečej hruški. Od revšine ganjen do solz, vprašam vodnika: Od kod ta družina živi? Pokaže mi s perstom en koscec tertja rekoč: „To je vse, kar imajo.“ Kako bo ta ubožec, si mislim, hranil številno družino, ki nobenega rokodela ne vé? Kmet sam teško živi. Tisti, ki tako nepremišljena dovoljenja delijo v zakon, ne dajo mu nič iz svoje blagajnice (premoženja.) On je tedej v zločinstvo (hudodelstvo) prisiljen, ker se od zraka živeti ne da. Torej kradejo ti reveži o jeseni pri beli luni: grozdje, fažol, krompir, sadje, in vse, kar se nenazočnim mejašem vzeti zamore. Spomlad popukajo v sadežih odrastlike in jih drugod prodajajo. Tu tičijo in imajo svojo zalego tatinska in večkrat roparska društva, ki hrame po goricah razbijajo, s pepélom, ugljenjem, ali moko opípani tudi premožne hiše napadajo po tolovajsko. Zoper take tatove ne more vlada mejašev braniti, ko bi tudi na vsaki meji nograda žandarja djala. Tako se vlada iz pohlepe, veliko število ljudstva imeti, zamota v zaderge, da ene svojih poglavitnih dolžnost opravljati ne more, deželno ljudstvo namreč zlotvorov (hudodelnikov) varovati. — Zdej se še le v djanju kaže modrost tiste postave, ki ni pripustila brez potrebne ga premoženja v zakon stopiti, in v vinskih goricah se naseliti.

Pete zapovedi potreba se iz rečenega kaže; vendar bi se gori imenovanj naselitvi na enkrat z vratom zakreniti ne smelo, kakor nekteri poglavarji mislijo, ki nektore teh revežev tu in tam iz gorice preganjati dajo. Župan pride, ga prežene enkrat, dvakrat, — tretjikrat se že naveliča in ga puští. Treba je naj prej zamašiti cuzinec, iz katerega to zlo slezi, in potem še le posnažiti jarek. Tak cuzinec so na Dolenskem iz straha od vojašine storjeni prepisi iz očeta na sina. Doleneec je reven, kajti na osmini, in še clo na šestnajstini večkrat velika družina živi, ki od samega domačega pridela nikakor živeti ne more. Oče gleda tedej, da si naj starejega sina doma priderži, ki mu doma dela, dokler on od drugod, ko žbela v košnico, domú živeža nosi. Da mu ga pa k vojašini ne vzemejo, da prepisati na-nj po napotku gosposke. Tako stopi gospodarstvo iz komej 40 lét starega očeta, ki se ga v sercu še neodreče, na 17 ali 18 lét starega sina. Sin se oženi in ta dvoja družina živi kako leto ali dve v miru. Po tem se vname plamen prepíra, sovraža, kletve in bojenice. Uzrokov, ki k temu dajejo povod, jih je zadosti: goreča želja očeta še naprej gospodariti, za majnsi otroke skerbeti, in si kaj boljega privošiti i. t. d. Da je temu tako, vejo dobro komisije, v ktere se starši večkrat s kervavimi glavami pritoževat hodijo. V takih krajih bi tedej kazalo naj starejega sina tudi brez prepisa vojaščine osloboditi. Ta reč zasluži gotovo vso vladno pozornost.

J. Kobe.

Pregled jugoslavenskiga slovstva.

Slovstvo jugoslavensko močno napreduje. Pregled na svitlo dajanih knjig nam to očitno dokazuje. Na polju jugoslavenskim sopet zagledamo:

Bukvica Jugoslavenska srpsko-laškimi črkami, i z barjakom Slavena od A. Stojkovića u Terstu. — Pretres svrhu prvenstva Apostola S. Petra. Troškom mlade družbe jugoslavenske tiskano u Zagrebu. — Poslanica epistula S. Petra Biskupima Pijemonta (Laške) od jugoslavenske družbe u Terstu, i tu tiskano. — Kula Gjurisića i Čardak Aleksića 1847 god. Od Vladike Crnogorskoga, jugoslavenskim srpskim črkami u Beču

tiskano. — Lažni Car Šćepan Mali, Povjestno zbitije 18 vijeka. Pjesmotvorje u 5 činah. Od Vladike Crnogorskoga, sa izvornim pismom od Igumna Mrkojecića kamenopisano. U Jugoslaviji srpskim črkami izdao A. Stojković u Terstu.

Novičar iz Krajskiga.

Ravno zdaj se preklada leseni tlak (flašter) na Dunajskih ulicah v Ljubljani; okoli 170 štirjaških sežnjev ga je že preloženiga. V letu 1844 je pervikrat na ti cesti v Ljubljani g. Withalm leseni tlak z namočnimi 7 palcov visocimi, okroglimi hrastovimi količki razne debelosti položil, ki je brez popravljanja (tedaj čisto brez stroškov) terpel 6 let in pol. Taka dolga terpežnost na ti cesti, ktera med vsimi v Ljubljani pod teškimi vozovi vsak dan nar več terpi, je brez hvalnih besed nar očitniši dokaz stanovitnosti tega tlaka. Res je scer, da je bil poslednji čas že zlo izvožen in jamičast — ali če pomislimo, da je čez 6 let brez poprave terpel, ko se je mogel poprejšni kamnitni z mnogimi stroški vsako leto popravljati in je vunder še pri vsem tem le malo časa dober bil, nam to očevidno spričuje dobroto Withalmoviga tlaka, kteriga štirjaški sežen je z vravnanjem ceste in v vsim skupej pervikrat 8 gold. veljal. Za preklado in popravo tega tlaka v novi stan je dovolil mestni odbor g. Withalmu za štirj. sežen 4 gold. in pa povračilo za potrebne nove količke. Ko se je stari tlak v pričo tukajšne c. k. stavne vradije razderl, se je veselo pokazalo, da le 5. del starih količkov ni za nobeno rabo več, vsi drugi bojo obrnjeni prav dobri, da bo novi tlak spet 5 let brez poprave terpel. C. k. stavna vradija je naznanila to dobro skušnjo Withalmoviga tlaka vikšimu stavnimu vradstvu na Dunaj in ga priporočila za vse tiste kraje, kjer imajo hrastoviga lesa dosti in za ceste pripravniga kamnja manjka. In zares je tudi ministerstvo kupčije in deržavnih stavb ponudbo g. Withalmu na znanje dalo: ali bi ne hotel v Slavonii, kjer je obilo hrastja, za poskušnjo na cesti med Osekam in Diakovaram na 1 ali 2 milj. napravo imenovaniga tlaka prevzeti. Slišali smo, da tudi v Zagrebu in v Gorici se govori od naprave imenovaniga tlaka. — Po željah našiga župana g. dr. Burgerja, da bi se novi mestni magistrat, berž ko je mogoče, vstanovil in svoje opravila prevzel, so se zbrali preteklo sredo mestni odborniki v izredni zbor, in so po županijski postavi Ljublj. mesta volili županoviga namestnika in pa 5 magistratnih svetovavcov. Za županoviga namestnika je bil g. Miha Ambrož (z 20 glasovi med 24) izvoljen, — za magistratne svetovavce pa g. Samasa, g. Ambrož, g. dr. Melcer, g. dr. Ahačić in g. Holcer. In tako je mestna županija z magistratam vred gotova; zdaj še le bo mogla popolnoma začeti delavnost mestniga županijstva.

V Ljubljani je pred nekimi tedni en berač umerl, kteri je — kakor govoriča gré — zraven nekaj sreberniga denarja še za 1000 goldinarjev krajcarjev zapustil. Če tedaj ti 60.000 krajcarjev tehtamo, se nam teža čez 9 centov kaže, in če eniga zraven družiga podolgama položimo, dobimo 5000 čevljev ali 833 sežnjev in 2 čevlja dolgo rajdo, kar blizo daljavo Ljubljane doseže, ker en krajcar en pale v širokosti meri; — če bi se pa ti krajcarji eden na družiga po koncu postavili, bi dobili blizo visokost naših snežnikov; če bi jih po ravnim eniga na družiga gapoložili, bi dobili visokost čez 385 čevljev, to je, visokost Ljubljanskiga grada, ker tako 13 krajc. en pale meri. S temi krajcarji se bi še znal 166 čevljev dolg in 2 in pol čevlja širok tlak narediti, na kterim bi 222 vojakov v 2 versti brez posebne tesnobe stalo. — Po tem prerajtu se nam

še oprasanje vsili: „Koliko hiš je ta berač obhodil, de je toliko krajcarjev skupej spravil? in koliko se je lagal, de je revež?!“

Iz Razdertiga. A. O-a. Čeravno sim kmet, vunder potrebo šol živo spoznam, in zavoljo tega se ne morem zderžati, da bi v „Novicah“ ne naznanil od nove šole, ki se je zdaj v mali vasici — Lužéh — blizo županije Razderske napravila; namen je scer dober — ali kako se bo izvoljeni učitelj obnašal — — bo skušnja učila! Potreba bi marveč bilo, da se imenovana vasica in več družih bližnjih, kakor velko in malo Ubelsko, Brezje, Berdo, Hruševje, Slavinje in Sajovče, ki so k večimu 3 četerti ure od Razdertiga, zedinile in v Razdertim veči šolo napravile. Samo iz Razdertiga je zdej otrok čez 70 za šolo, večidel bolj ubozih starišev, ker nekteri bogati otrok nimajo, drugi pa svoje otroke v mesto v veči šolo lahko pošlejo. Prav potreba bi bilo, da bi gospodje, ki pri šolah zamorejo kaj pripomoči, pripomogli, da bi se tudi naša šola v pregled vzela in v boljši stan pripravila. Častiti gosp. tehant Postojnski, potrebo dobre šole pri nas spoznaje, so, kakor zvemo, to unidan nadzorniku ljudskih šol g. dr. Močniku živo priporočili.

Novičar iz slovenskih krajev.

Iz štajersk. slovenskih goric. — r. „Novice“ so v 13. listu letošnim „Drobtincam“ pravično zasluženo hvalo dale; povejte še tudi iz naše pozabljene Sekovske škofije našo vročo hvalo in zahvalo za „obče ljubljene Drobtince.“ Zares! po vsej pravici so „Novice“ omenile „slavniga slov. pisatelja gg. knezoškofa hvaliti, bi bilo vode morju prilivati.“ Alj česar polno je sercé, rado iz ust gré: tako tudi mi iz polnega serca mil. g. knozoškofu rečemo trikrat „živijo!“ Namesti šolske mladeži se jim še posebej zahvalimo za prelepe, mile pesme, ktere so nam letošne „Drobtince“ podarile za vsaki dan pred šolo in po šoli skoz celi teden. Besede v teh pesmah so lepo vbrane, častitljive, šolski mladeži primerjene. Še bolj bi nam se pa bile te mile pesmice prikupile, ko bi bili napevi pri vsih tudi častitljivim besedam popolnoma primerni. Vredne so prav izversnih napevov.

Novičar iz mnogih krajev.

Za gotovo se pripoveduje, da se bojo cesar 15. maja v Lvov podali, in da se bojo potem z ruskim caram na meji snidili. — Zopet se je jelo govoriti, da misli vlada toliko zaželjene deželne zборе skorej skupej poklicati; ta up iz tega izvira, ker je neki ministerstvo deželne poglavarje vprašalo: ali so pripravne zbornice že povsod. — Ker se od vsih strani, v mestih in po kmetih, zmirej več tožb zoper svojglavnost pôslov sliši, je ministerstvo za potrebno spoznalo, nove poselske postave dati; zato je poslalo vsim deželnim poglavarjem naukaz, da naj po posvetovanju z duhovnimi, županijski in umnimi gospodarji osnovo poselskih postav ministerstvu predloži. Kmetijske družbe na Krajnskem, Štajarskem in Koroškem so, kar je nam znano, v tem že marsikaj pripravile. — Dunajske vradne novice razglasé, da je bilo mesca svečana državna papirniga denarja za 359 milijonov in 370.824 gold.; — mesca marca pa 359 mil. in 757.031 gold. med ljudmi. — Ministerstvo denarstva bo neki skoraj dohodke našiga cesarstva za to leto 1851 razglasilo, ki so na 240 milijonov gold. postavljeni; namreč za prodajstvo tobaka 30, solí 30, za dohodke iz vžitnih

davkov 35, za prodajo kolka (štempelj) 15, za poštné dohodke 5, za loterijne dohodke 10, za takse 18, za colne dohodke 20, za davke 75, in za mnoge druge dohodke 2 milijona gold. — Novi krajcarji bojo prišli skoraj na dan, ki bojo neki prav pripravní in lični. Tisti teški krajcarji (po 2 krajc.) se ne bojo več kovali. — Učitelji iz Tiroljskiga so prosili ministerstvo za poboljšanje svojih revnih dohodkov; g. minister uka jim je odgovoril: „da se bo poboljšanje učiteljskih dohodkov v celim cesarstvu kmalo upeljalo.“ — Na ukaz ministerstva vojniškiga se ima meja proti Krajni na Turškim, kjer je že dolgo časa huda vojska, od cesarskih vojakov posesti, katerim zapovednik je generalmajor Rajlič. — Velika obertnijska razstava v Londonu na Angleškem, kakoršne še nikoli ni bilo in je mende tudi ne bo, se bo odpérla 1. majnika. Od vsih dežel vrejo ljudje skupej, to imenitno rezstavo viditi; dozdej so že staníša za 340.000 ptujcov najete. — Vinorejci Budskih goríc na Ogerskim pričakujejo hudo letinsko vročino in večkrat točo, za to ngrade pridno zavarujejo (asekurirajo) — 16. dan t. m. je na Parskim ubila strela nekiga kmeta, ki je na polju oral, in zavolj hudiga vremena pod drevó bežal. Grozno nevarno je, o hudim vremenu se pod drevesa vstopiti, kamor tako rado treši. — Obravnava nemških zadév je še na tistim mestu kjer je bila. — Okoli Frankobroda se bo neki velika armada iz 60.000 vojakov postavila, avstrijska vlada bo poslala v ta namen 20.000 mož; ravno toliko tudi pruska; parska 10.000, druge manjši deržave pa vse skupej 10.000 mož. — V Bolonii na Laškim so zasačili društvo, ki je naše dvajsetice ponarejalo.

Slovenske besede

v Liburnii (Istrii) po g. Jak. Volčiču nabrane.

Popaša Abweideschaden, — polutak $\frac{1}{2}$ Kreuzer, — svečati in grosser Noth mit Leihen helfen. — opevarija Singgebühr, — opevalo Singpflicht, — mlaskati kauen, — gruh Steingerölle, — oporišće Stützpunkt, — pužal Fackel, — linda Fensterdach, — ponikva Kesselthal, — palivo brandig, — cigalić der Heber, — mljava ein Stange, — strem ein Vordach, — tresati tresariti irren, — treso verkehrt, — obličje die Larve, — ožark otrink, — tveza Spitzen, — zamah Stopel, — dimje Gegend der Geschlechts-theile, — bruska Steinsplitter, — serh Schauer (grizzoli), — muhte gratis, — žvah Zunder, — deravica Sodbrennen, — hojba das Gehen, — lagina Erleichterung, — kotorata Fallthür, — snebiti abortiren, nicht reciproce, ganz aktiv.

Mojimu narodu.

Ako za te, rod slovenji!
Moje serce ne gori,
Stvarnice mi sêrd ognjeni
V divji vihri naj gromí.

Dokler mi mazinec miga,
Dokler duša je v teles',
Naj se vedno bolj užiga
Ta ljubezen, dar nebes!

Kadar pod zelenim plajšam
Bom zagernjen mirno spal,
Ona — terdno se zanašam —
Bo puhtela še iz tal!

Požencan.

 Naznanje. Tretja pola 4. dela „živinozdravníštva“ bo v saboto na svitlo dana.